

Geachte leden van de commissie Leefomgeving,

Dank dat ik hier voor u mag inspreken.

Ik zal me zelf even voorstellen. Mijn naam is Thieu Bongers. Samen met mijn vrouw hebben we een melkrundveebedrijf aan de Keversbroek 2 in Kelpen-Oler; op 350 meter afstand van de N280.

Ik ben hier samen met mijn buurman Bart Peeters. Hij heeft een akkerbouw-/vollegrondsgroente bedrijf. Hij dreigt 2.35 ha grond kwijt te worden voor natuurcompensatie recht tegenover zijn bedrijfsgebouwen. Daarnaast raakt hij nog eens 7.10 ha grond kwijt omdat hij over een afstand van 2 km gronden in het toekomstige tracé heeft liggen. Voor zijn bedrijf heeft dit ook grote negatieve consequenties, naast het verlies van 9.45 ha landbouwgrond zal hij over een grote afstand moeten omrijden en blijven enkele restpercelen over waar je landbouwkundig niet veel meer mee kunt.

Onze melkkoeien lopen een groot deel van het jaar in de weilanden rondom de stal om zelf te grazen en daar weidemelk van te produceren. Weidegang is gezond voor de koeien waardoor minder eiwitrijk krachtvoer nodig is. Weidegang zorgt daarnaast voor aanzienlijk lagere ammoniakuitstoot dan dat de koeien op stal staan.

Naast de eigen weidepercelen heeft ons bedrijf in de directe omgeving al bijna 30 jaar ruim 25 ha natuurlijk grasland van Vereniging Natuurmonumenten in pacht voor extensieve beweiding en hooilandbeheer. We proberen onze hele bedrijfsvoering zoveel mogelijk natuurinclusief te doen, waarbij we de impact op het milieu zo laag mogelijk houden. Zie het bijgevoegde overzicht van onze bedrijfsontwikkeling. Dit bedrijf bestaat volgend jaar 100 jaar. In dat overzicht staan de maatregelen die we nemen om tot kringlooplandbouw en natuurinclusiviteit te komen; de richting waar we als samenleving naar toe willen!

Wij staan positief tegenover het toekomstige tracé voor de nieuwe N280. Het is een zeer drukke en gevaarlijke weg. De nieuwe weg met ventweg voor agrarisch verkeer en fietsers zal een flinke verbetering zijn. Omdat ons bedrijf ruim 350 meter ten noorden van het tracé ligt waren we altijd in de veronderstelling dat de aanleg van deze weg geen negatieve impact op ons bedrijf zou hebben. Voor het directe ruimtebeslag van de weg is van ons bedrijf geen grond nodig.

Tijdens de ter visie legging van het ontwerp PIP in juli 2021 schrokken we enorm toen we ontdekten dat onze huiskavel tegenover ons huis helemaal was ingetekend voor natuurcompensatie. Daardoor kunnen onze koeien ook niet meer naar het westelijke hiervan gelegen perceel komen, waardoor we in feite 20% van onze beweidingsruimte verliezen. Per saldo betekent dit ook 20% minder beweidingsuren voor onze koeien, waardoor de weide- en VLOG premie van onze zuivelcoöperatie Friesland-Campina in gevaar komt en we onze koeien zouden moeten opstallen.

In het vastgestelde PIP is onze zienswijze deels gegrond verklaard en is de natuurcompensatie kleiner geworden. Het overgebleven stuk grasland heeft nu een U-vorm gekregen en gaat 8 hoeken tellen in plaats van het vierhoekige stuk wat het nu nog is. Praktisch landbouwkundig gezien is zo'n perceel nauwelijks te bewerken, te bemesten, te beregenen, te maaien en te oogsten. Met een trekker rijd je de hele bodemstructuur kapot door de veelheid aan hoeken en kopakkers.

Tijdens de inloopmiddagen van de zienswijze en beroepsfase voor het PIP heb ik elke keer gevraagd om in overleg te treden om naar alternatieve locaties voor die natuurcompensatie te kijken. Nooit is daarop een voorstel voor een overleg gekomen. Met tegenzin heb ik daarom beroep tegen het PIP moeten instellen. Dat kost allemaal veel negatieve energie en geld bij alle partijen.

Nadat we een zienswijze hadden ingediend en daarna een beroepschrift is het lange tijd stil geweest. Pas op 4 juli j.l. is er voor de eerste keer contact geweest met een vertegenwoordiger van de provincie. We hebben toen vooral gesproken over alternatieve locaties waar we eventueel ook andere eigen niet huiskavelpercelen direct grenzend aan natuurgebied, beschikbaar willen stellen.

Ruim twee weken later kwam er een aangetekende brief met alleen een geldelijk bod en er wordt met geen woord gerept over waar we op 4 juli 2023 over gesproken hebben.

Op 30 augustus 2023 kwam er opnieuw een aangetekende brief met alleen voor de tweede keer hetzelfde geldelijk bod.

U zult begrijpen dat wij behoorlijk verbolgen waren over deze handelwijze van de provincie die zonder overleg stug en koppig over wil gaan tot onteigening, notabene voor natuurcompensatie op afstand van de weg. We hadden nooit een fatsoenlijke onderbouwing gezien waarom de provincie juist onze huiskavel nodig heeft en waarom alternatieve locaties niet geschikt zouden zijn.

Ik was blij dat er in aanloop van de vorige commissievergadering van 13 oktober contact met mij is opgenomen en dit agendapunt toen van de agenda is gehaald. Er is eerst overleg geweest met o.a. gedeputeerde Demollin en daarna nog ambtelijk met o.a. de clustermanager grond en vastgoed en een ecooloog. We hebben de alternatieve locaties bekeken, waarbij mijn adviseur een in de nabijheid van de N280 langs de Tungelroyse beek een laag gelegen stuk landbouwgrond van ca 10 ha wist aan te wijzen waarvan de eigenaar bereid was te verkopen mits de provincie een prijs zou bieden die naar de zin van de eigenaar was. Dit perceel heeft meer natuurpotentie dan de percelen van mijn buurman Peeters en mij. Als er eerder overleg was gevoerd, zoals door ons meermaals gevraagd, dan had dit perceel als compensatieperceel in het PIP kunnen staan.

Ik was in eerste instantie verheugd op deze unieke kans om tot een minnelijke oplossing te komen. Helaas is deze oplossing niet geslaagd vanwege een te laag bod vanuit de provincie. Afgelopen dinsdag heeft de clustermanager grond en vastgoed hier nog met mij over gesproken. Hij zei dat de provincie haar best zou doen om nog tot een oplossing te komen. Hier zijn we op dit moment echter niet mee geholpen. Ik hoop van harte dat de **wil** er in dit provinciehuis is om tot een oplossing te komen. Is dit niet het geval, dan kan het nog een langdurig en duur traject worden met een ongewisse uitkomst voor iedereen.

Voor ons is het zuur te moeten vaststellen dat de provincie niet eerder in overleg is getreden om gezamenlijk tot een oplossing te komen. Wij hebben daar meermaals om gevraagd. In eerdere gebiedsprocessen rondom ons bedrijf zoals de Ruilverkaveling Land van Thorn en de herinrichting van de Tungelroysebeek is er heel veel nieuwe natuur gerealiseerd door in goed overleg met agrariërs te zoeken naar oplossingen waar iedereen baat bij heeft. Geheel op vrijwillige basis zijn beide projecten win-win situaties geworden voor zowel natuur als landbouw. Zo kan de provincie ook nu te werk gaan!

Daarvoor is het niet nodig om onder grote druk over te gaan tot onteigening.

U bent als commissie van harte welkom om zelf een kijkje te komen nemen op onze bedrijven, waarbij u ook tot de conclusie zult komen dat dit besluit tot onteigening voor natuurcompensatie onbegrijpelijk en absoluut onnodig is.

Ik dank u voor uw aandacht.

Met vriendelijke groet,

Thieu Bongers,

Keversbroek 2

6037 RG Kelpen-Oler

[Redacted signature]

[Redacted contact information]

Bedrijfsontwikkeling Mts. Bongers-Teeuwen Kelpen-Oler

1924 Oprichting hoeve Bergewell door overgrootvader Peter Wetemans

1975 bedrijfsomvang: 40 melkkoeien + 40 jongvee en 40 zeugen met biggen op 25 ha.

1977 bouw ligboxenstal voor 75 melkkoeien

1984 begin melkquotering: bedrijfsomvang 80 melkkoeien + 80 jongvee op 40 ha

1990 bedrijfsomvang na korting 55 melkkoeien met 55 jongvee op 40 ha 365.000 kg melk jaarlijks

1997 bedrijfsovername met 70 melkkoeien en 70 jongvee op 40 ha.

2002 ruilverkaveling land van Thorn vergroting huiskavel, realisering 259 ha EHS uit landbouwgrond

2010 Kavelruil met herinrichting Tengelroysebeek 148 ha natuur over 9 km lengte A2-Heythuysen

2012 bouw integraal duurzame stal met emissiearme vloer met mestrobot en 2 melkrobots en voeraanschuifrobot

1-4-2015 einde melkquotering 2-7-2015 begin fosfaatquotering 116 melkkoeien 110 jongvee op 50 ha

Huidige omvang 125 melkkoeien met 60 jongvee op 53 ha (43 ha grasland waarvan 18 ha kruidenrijk en 10 ha maisland) en 25 ha natuurgasland. 1.150.000 kg melk jaarlijkse melkproductie

Managementmaatregelen voor kringlooplandbouw op ons bedrijf:

- Sinds 2007 ombouw naar getrapte peilgestuurde drainage en stuwen afhankelijk van hoogte kaart
- Kritisch peilbeheer met gepast maaibeheer zowel in droge als natte jaren, beverbeheer
- Afvoer sloot en berm maaisel ter voorkoming van uitloging voedingsstoffen, biodiverse slootkant, verwerking tot bokashi ter verbetering organische stof hoge zandgrond. Aandacht gewenst voor zwerfvuil, knolcyperus, Cadmium en andere zware metalen.
- We zijn Satellietbedrijf "Grondig boeren met mais" i.s.m. WUR Vredepeel, gelijkzaai met rietzwenkgras als groenbemester, veel extra organische stof en lage nitraat gehalten in bovenste grondwater op 1 oktober. Voldoet daarmee aan Kader Richtlijn Water (KRW)
- Beregening noodzakelijk, zorgt voor groei en onttrekking van bemeste mineralen die anders uitspoelen. 39 ha te beregenen met elektrische pomp en grondleiding op zonnepanelen.
- Gebruik Nitraat test strips om oppervlaktewater te monitoren.
- Gezonde bodem, organische stof, kruidenrijk grasland zorgt voor extra biodiversiteit boven en onder de grond, diepe beworteling, beter bestand tegen droogte. Stikstofbinding door klavers. Nauwelijks kunstmest meer nodig. Al 5 jaar wetenschappelijke proef met Louis Bolk Instituut.
- We doen mee aan de pilot Carbon Credits, waarbij extra koolstof en CO2 in de bodem wordt opgeslagen tegen vergoeding.
- Derogatie noodzakelijk voor natuurinclusieve landbouw. 80% grasland verplicht, belang melkveehouderij in Limburg, melkvee weg: grasland weg: meer nitraatuitspoeling.
- Erfafspoeling, scheiding dakwater in peilgestuurde drainage en erfwater in extra opvang en zaksloot.
- Efficiënte voeding melkvee, streven naar 65% eiwit van eigen land, maximaal 15% ruw eiwit in gemengd rantsoen. Individueel op koeniveau voeren met 3 krachtvoer soorten in robot en krachtvoerbox met dynamisch voeren software van Agrovision.
- Juiste balans tussen vers gras, graskuil en mais voor de beste eiwit/energie benutting. Deelname aan studiegroep "Grip op gras" om middels innovatieve beweidingssystemen meer vers gras in de koe te krijgen. Beweidingspoort regelt weidegang.
- Inzet bijproducten, grainpro+ (bietenpulp+tarwegistconcentraat(bijprodukt van ethanol productie voor benzine bijmenging))
- Deelname Campina weidemelk en VLOG melk (Verband Lebensmittel Ohne Gentechnik) voor kaasproductie voor de Duitse markt: geen gentech soja of mais uit Zuid of Noord Amerika in krachtvoer
- Beperking NH3 uitstoot ook door meer beweiding, kavelruilprojecten inzetten voor vergroting huiskavel, Provincie neemt vanwege natuurcompensatie N280, juist huiskavel af.

- Kringloopwijzer perfectie managementtool voor verbetering efficiëntie bemesting, voeding emissies NH₃, CH₄, N₂O, CO₂. Bespreken in studiegroepen DMS met collega melkveehouders voor betere bewustwording en leren van elkaar
- Inpassing 25 ha natuurgrasland in gangbare melkveehouderij. Maaien tot hooi na 15 juni en nabeweiden met jongvee en droge koeien. Al 30 jaar verschrallen zonder bemesting.
- Ongewenste onkruiden op landbouwpercelen, Jakobs kruiskruid, knolcyperus, brandnetel, distels ridderzuring zorgt voor extra gewasbeschermingsmiddelen.
- Het hout dat vrijkomt bij hakhout beheer van Natuurmonumenten wordt ingezet voor de verwarming van het woonhuis middels een HR-houtvergassingskachel. Geen aardgas meer nodig.
- De warmte uit de melk (37C) wordt middels warmteterugwinning benut als douchewater en reinigingswater voor melkrobot en melkkoeltank.
- Emissiearme vloer met mest robot, IDS stal met veel lucht en ruimte en koe comfort in stal, Melkrobots en activiteit meters verzameld data om diergezondheid te monitoren.
- De vele boerenzwaluwen met nesten in de stallen zorgen ervoor dat er geen vliegenoverlast plaats vindt.
- Klauwgezondheid wordt vastgelegd in landelijke database (digiklauw) zodat d.m.v. fokkerij de klauwgezondheid wordt verbeterd door de juiste stierenkeuze.
- Fosfaatwetgeving dwingt tot minimale inzet jongvee en vee vervanging. Streven naar oudere koeien door inzet van DNA merker technologie met Herdoptimizer van CRV.
- Bijmengen van water aan drijfmest zorgt voor betere mest benutting op het grasland.
- Gebruik stromest is beter voor bodem, maar vraagt een totaal ander stalconcept.
- Inzet bacteriemengsels in mest en of voer. Bovengronds bemesten in weide?? Beter voor bodemleven, slecht voor ammoniakemissie.
- Gebruik mineralenconcentraat uit omgekeerde osmose van bewerkte varkensmest als kunstmestvervanger voor stikstof (N) en Kalium (K) bespaart kunstmest.
- Gebruik spuiwater uit luchtwasser met N en Zwavel (S) bespaart kunstmest.
- Deelnemer ludieke actie Give a Shit, waarbij menselijke uitwerpselen terug de voedselkringloop in gaan. Nu verdwijnen kostbare elementen N,P,K,Na,Ca,S,Mg,Zn,Se,B door het slib in de cementindustrie.
- Precisie bemesting volgens BAP bemestingsadvies softwareprogramma, evenwichtsbemesting, veriscan voor exacte taakkaarten, bodemvruchtbaarheid.
- Samenwerking met akkerbouwers verbeterd bodemvruchtbaarheid, vruchtwisseling en regionale mestafzet is geregeld. Mest voor voer.
- Regelgeving Definitie blijvend grasland hangt in de lucht. Grasland ouder dan 6 jaar wordt voorkomen door na 5 jaar te scheuren. Onnodig verlies aan organische stof.
- Verdienmodel melkveehouderij onder druk. Melkprijs is al 35 jaar hetzelfde 1987 80 guldencent 2021 37 eurocent. Gecorrigeerd voor inflatie is de melkprijs 50% gedaald.
- Verdere groei grondgebondenheid melkveehouderij nauwelijks mogelijk vanwege ammoniak beleid en concurrentie met (vollegronds)tuinbouw om de grond in Noord en Midden Limburg. De Vollegrondstuinbouw en akkerbouw is wel blij met de rundveedrijfmest. Als de koeien verdwijnen is er weldra een mesttekort.
- Koester de koe in plaats van de koe te koeioneren!

Voor Meer info: Thieu Bongers, Keversbroek 2 Kelpen-Oler